

Kristendom og demokrati

[Luk vindue](#)

Af Erik Kock,
menighedsrådsformand, dramatiker, cand.mag.

03. April 2008 12:00

Hvor kommer det fra? Så vidt jeg kan se, ligger det spørgsmål som underlægning i den debat om kristendom, folkekirke og folkeskole, som har kørt her i bladet siden den 26. marts.

Hvem og hvad skal have æren for demokratiet? Hvem og hvad er skyld i, at vi har en kristen folkekirke? Hvem og hvad skal vi ty til for at finde sandheden om verden?

Vores samfund er specielt godt indrettet til at tage sig af disse spørgsmål, men kan lige så lidt som andre samfund tilbyde holdbare, entydige svar på dem. Vi lever nemlig i en demokratisk, vestlig, sekulariseret, kristen oplysningskultur. Så fik vi vist det hele med.

Det sekulariserede samfund har vaccineret sig selv mod religiøs fanatisme ved at have et politisk dirigeret demokrati. Inden vi nåede så vidt, har vi været gennem en historie, hvor der hele tiden har været en ny udvikling på vej. Vi lever stadig med rester af stort set alle de perioder, vores samfund har oplevet.

Men kristendommen vil ikke gå væk. Den har tilsyneladende overlevet alle andre strømninger og trosretninger i denne del af verden. Men også kun tilsyneladende. Engang dominerede den fuldstændig hele samfundet. Men det var der en reformation der satte en stopper for. Og en renaissance. Og en oplysningstid. For nu at nævne et par stykker.

Kristendommen i Danmark i dag er omringet af demokrati, og den deler væsen med det. Den måtte vige som guddommelig samfundsmagt, men havnede ikke ude i mørket. Den har tilpasset sig. Demokratiet har gennemtrængt den, lige som den har gennemtrængt demokratiet i en lang historisk proces.

Sagt på en anden måde: kristendommen kan rumme demokratiet, og demokratiet kan rumme kristendommen. Men mens demokratiet hele tiden gennemgår store og små politiske ændringer, har kristendommen tegnet en streg i sandet – eller rettere: kristendommen er selve denne streg. For den kristne står det fast, at verden er skabt. Og at mennesket er skabt. Og at alt blev nyt fra den dag, Gud kom ned på jorden i en tjeners skikkelse. Her blev strengen tegnet.

Dette er folkekirkens grundlag. Det er så folkekirkens vilkår, at det sekulariserede samfund sætter individet frit i forhold til kirken. For demokratiet virker også i denne sammenhæng. Det er ikke kristendommen der med dogmer sætter dagsordenen i vores almindelige liv. Men den er til stede i os i et eller andet omfang. Tankesæt er ikke noget, man kan stemme om. Det er en del af ens livsgrundlag. Det kan bearbejdes, bevares, men det kan ikke bare skæres ud.

Det er et paradoks, at det, der giver det moderne, vestlige menneske tanken om selv at vælge livssyn, hviler på den kristne tanke om at sætte mennesket frit.

Den åndelige dimension i et vestligt menneskes liv er for det meste blevet varetaget af kristendommen. Man kan ønske den væk eller besværges den, men det hjælper ikke, kan man se af historien. Til gengæld hviler al håndgribelig samfundsudvikling på naturvidenskab og teknologi.

Minikonfirmanderne lever i denne virkelighed. Deres skolegang hviler ikke på et bibelsk grundlag, men på et verdsligt, politisk bestemt system af ideer og regler. I rækken af fag og tilbud har

kristendommen fået et hjørne, men den kan trøste sig med, at den har en finger med i spillet, så længe vores kultur og politik ser ud som den gør. Skolens fag, og dens liv i det hele taget, kan til gengæld læres og leves i sikkerhed for, at ingen religiøsitet kommer til at bestemme dens fremtid.

De store spørgsmål, som hverken undervisningsplaner eller naturvidenskab kan give svar på, står dog stadig tilbage: Hvordan kan det være, at den overhovedet er til – altså verden? Hvorfor er vi overhovedet til?

Det har kristendommen svar på. Det har naturvidenskaben ikke. Det skal den måske heller ikke have. Lad os leve med det.